

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

04 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Elena Cobzac, Victor Boico,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva sentinței Judecătorei Anenii Noi din 25 iunie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2018, declarat de inculpata

Efrem Elena XXXXXX.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> <i>21.11.2017 – 25.06.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>08.08.2018 – 30.10.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>13.03.2019 – 15.05.2019,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>12.09.2019 – 04.12.2019.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Anenii Noi din 25 iunie 2018, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Efrem Elena a fost condamnată în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, la 5 ani și 3 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, pentru femeii, de la reținere.

2. Instanța de fond a constatat că în perioada lunii mai 2015, inculpata Efrem E., acționând de comun acord cu soțul ei Efrem I., aflându-se la domiciliul lui Caracu E., situat în XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și însușirea lor ulterioară, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor, admițând în mod conștient survenirea acestora, prin înșelăciune și abuz de încredere, afirmând și obligându-se

intenționat fals, sub pretextul că are nevoie de bani pentru achitarea operației mamei sale, Sprincean E., neavând intenția executării angajamentului asumat, voalând această înșelăciune cu existența recipisei pe care a întocmit-o, a însușit de la ultima suma de 4000 lei și 300 euro care, conform cursului oficial al BNM, constituiau 6000 lei, acțiuni prin care părții vătămate i-a fost cauzată o daună materială în proporții considerabile, în valoare totală de 10.000 lei.

Tot ea, acționând de comun acord cu soțul ei, Efrem I., în perioada de timp de la 17 decembrie 2015 până la 12 aprilie 2016, continuându-și acțiunile infraționale, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și însușirea lor ulterioară, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, prin înșelăciune și abuz de încredere, afirmându-se și obligându-se intenționat fals, sub pretextul că are nevoie de bani pentru perfectarea actelor în scopul plecării peste hotare a soțului Efrem I., neavând intenția executării angajamentului asumat, voalând această înșelăciune cu existența recipisei pe care a întocmit-o, a însușit de la Jizdan V., în două tranșe, suma de 1200 euro care, conform cursului oficial al BNM, constituiau 26.456,13 lei, acțiuni prin care părții vătămate i-a fost cauzată o daună materială în proporții considerabile.

Tot ea, în perioada de timp 11 iunie 2016 - 05 iulie 2017, aflându-se în or. Anenii Noi, continuându-și acțiunile infraționale, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și însușirea lor ulterioară, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, prin înșelăciune și abuz de încredere, afirmând și obligându-se intenționat fals, sub pretextul că are nevoie de bani pentru procurarea unui apartament în or. Anenii Noi, neavând intenția executării angajamentului asumat, voalând această înșelăciune cu existența recipisei pe care a întocmit-o, a însușit de la Ivanov L. suma de 1500 euro și 2000 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM constituia suma de 73.309,50 lei, acțiuni prin care părții vătămate i-a fost cauzată o daună materială în proporții considerabile.

Tot ea, la 10 noiembrie 2016, aflându-se în XXXXXX, în incinta barului „Barbados”, continuându-și acțiunile ilegale, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și însușirea lor ulterioară, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestora, prin înșelăciune și abuz de încredere, afirmând și obligându-se intenționat fals, sub pretextul că are nevoie de bani pentru perfectarea actelor în scopul plecării peste hotare a soțului Efrem I., neavând intenția executării angajamentului asumat, voalând această înșelăciune cu existența recipisei pe care a întocmit-o, a însușit de la Blașciuc N. bani în suma de 1000 euro care, conform cursului oficial al BNM, constituiau 21.974,40 lei, acțiuni prin care părții vătămate i-a fost cauzată o daună materială în proporții considerabile.

Prin activitatea sa infrațională, Efrem E. a cauzat părților vătămate o daună materială în proporții mari, în sumă totală de 127.740,13 lei.

Instanța a reținut că inculpata a recunoscut în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și probele administrate, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată.

Dat fiind că aceste probe dovedesc pe deplin vinovăția inculpatei, acțiunile ei au fost încadrate în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea

ilicită a bunurilor altei persoanei prin abuz de încredere cu cauzarea de daune în proporții mari.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, că inculpata a săvârșit o infracțiune gravă, se caracterizează satisfăcător, că lipsesc circumstanțe agravante, cele atenuante fiind recunoașterea vinovăției și căința sinceră, că anterior a săvârșit infracțiuni similare și fiind condamnată, nu s-a corectat, concluzionând că reeducarea și corectarea acesteia este posibilă doar cu izolare de societate, stabilindu-i o pedeapsă în corespundere cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

3. Avocatul Vasile Bobeica a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatei să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, cu aplicarea prevederilor art. 79, 90 Cod penal.

Apelantul a invocat că la stabilirea pedepsei, instanța de fond urma să țină cont că inculpata se caracterizează satisfăcător, a recunoscut integral vina, cauza fiind examinată conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, împrejurări care urmau a fi apreciate prin prisma circumstanțelor atenuante, fiind posibilă aplicarea prescripțiilor din art. 79 și 90 Cod penal.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2018, *pronunțată integral la 27 noiembrie 2018*, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, iar la stabilirea pedepsei a ținut cont de faptul că inculpata anterior a comis infracțiuni similare și nu s-a corijat, astfel că corectarea ei este posibilă doar cu izolare de societate.

Deci, instanța de fond i-a aplicat inculpatei o pedeapsă echitabilă, ținând cont de faptul că aceasta a comis o infracțiune gravă, se caracterizează satisfăcător, nu este pentru prima dată pe banca acuzaților, nu și-a făcut concluziile necesare și, din nou, a încălcat legea, săvârșind mai multe infracțiuni similare, astfel că poate fi corectată doar cu izolare de societate, deoarece conștient a săvârșit aceste infracțiuni, fiind condamnată la 29.04.2016, în baza art. 190 alin. (2) Cod penal, la amendă.

Astfel, pedeapsa aplicată inculpatei este legală și întemeiată, proporțională faptelor comise, precum și circumstanțelor reale și personale.

5. Avocatul Vasile Bobeica a declarat recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatei să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, cu aplicarea prevederilor art. 79, 90 Cod penal.

Recurentul a invocat că la stabilirea pedepsei, instanța de fond urma să țină cont de faptul că inculpata se caracterizează satisfăcător, a recunoscut integral vina, cauza fiind examinată conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, împrejurări care urmau a fi apreciate prin prisma circumstanțelor atenuante fiind posibilă aplicarea prescripțiilor din art. 79 și 90 Cod penal.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 15 mai 2019, recursul a fost declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

Instanța de recurs a indicat că în cuprinsul deciziei, instanța de apel a expus raționamentele care au stat la baza respingerii solicitării apărării de a-i stabili inculpatei o pedeapsă cu suspendarea condiționată a acesteia.

Ori, instanța de apel a dezbătut prin mai multe argumente criticile apelantului ce vizau pedeapsa, circumstanțele atenuante sau agravante ce au influențat asupra operațiunii de individualizare a pedepsei, totodată, decizia cuprinde și temeuri de respingere a solicitării părții privind stabilirea unei pedepsei neprivative de libertate.

Față de lucrul judecat de către instanțele de fond, o atare modalitate de individualizare a pedepsei corespunde exigențelor legii penale, iar pedeapsa aplicată infractoarei este echitabilă raportat la scopul urmărit de legislator în art. 61 Cod penal, care o va descuraja pe viitor de a comite alte fapte infracționale de același gen.

În speță nu au fost constatate careva circumstanțe excepționale de natură să determine instanța să-i aplice o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de lege.

Totodată, este nefondată și cererea avocatului despre aplicarea dispozițiilor art. 96 Cod penal, care reglementează posibilitatea amânării executării pedepsei pentru femeile gravide și persoanele care au copii în vârstă de până la 8 ani, deoarece, pot beneficia de amânare doar femeile condamnate gravide și persoanele care au copii în vârstă de până la 8 ani, cu excepția celor condamnate la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, infracțiuni prevăzute la cap. I, II, III, VII, VIII, XIII și XVII.

7. La 02 septembrie 2019, și inculpata a declarat recurs ordinar, în care solicită repunerea în termenul de declarare a recursului, casarea deciziei instanței de apel din 30 octombrie 2018 și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a invocat că, fiind forțată de circumstanțe de ordin familial, având la îngrijire mama grav bolnavă, starea ei de sănătate fiind, la fel, precară, nu a avut posibilitatea de a participa în ședințele de judecată a instanței de fond, ulterior aflând despre faptul că instanța de apel a dispus examinarea cauzei în lipsa ei, cu anunțarea ei în căutare și a luat cunoștință de sentința instanței de fond și decizia instanței de recurs doar recent.

Pe lângă aceasta, a comis o eroare, solicitând examinarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

La fel, până la examinarea cauzei în fond au fost restituite sumele bănești tuturor părților vătămate.

În același timp, acțiunile sale urmau a fi încadrate corect în baza art. 190 alin. (1) Cod penal sau art. 190 alin. (2) Cod penal și nicidecum pe art. 190 alin. (4) Cod penal. Ori, nu este clar de ce acuzarea a propus, iar instanța de fond, verificând temeinicia învinuirii, a acceptat aprecierea ca fiind o infracțiune continuă diverse fapte, care au avut loc la intervale de 5-8 luni. Aceste circumstanțe îi sunt favorabile, deoarece de momentul consumării infracțiunii depinde posibilitatea de a i se aplica prevederile Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cât și de oportunitatea de a solicita încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților, deoarece s-a împăcat cu părțile vătămate.

Mai mult, art. 190 Cod penal în redacția legii în vigoare începând cu 17.08.2018 stipulează că escrocheria este dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care

identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, formulare care nu se regăsește în actul de acuzare, iar instanța de apel urma să se expună asupra acestei circumstanțe, însă prin decizie s-a dispus menținerea sentinței prin care a fost condamnată pentru fapte care nu sunt prevăzute de legea penală or, prin actul de învinuire nu i s-a incriminat comiterea faptei prevăzute de această normă.

În cererea de repunere în termen a apelului declarat a indicat că a făcut cunoștință cu sentința instanței de fond și decizia motivată a instanței de apel la 19.08.2019, neavând posibilitatea de a le contesta anterior.

Ori, imposibilitatea de se apăra a fost generată de probleme de ordin familial, fiind însărcinată, iar starea sănătății fiindu-i precară, periodic a urmat tratamente. Totodată, în perioada reluării procesului, a fost nevoită să îngrijească de mama bolnavă, motiv din care nu s-a prezentat în toate ședințele de judecată.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 pct. 8, 9, 12, 16 CPP.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. Potrivit art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a pronunțat decizia motivată la 27 noiembrie 2018, în lipsa inculpatei și avocatului Vasile Bobeica, acestora fiindu-le expediată copia de pe hotărârea motivată (*vol. II, f.d. 78, 89*).

Deci, decizia atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 27 noiembrie 2018, iar termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar a expirat la sfârșitul zilei de 28 decembrie 2018.

Totodată, recursul ordinar semnat de inculpată a fost expediat, prin intermediul oficiului poștal la 30 august 2019 și înregistrat la Curtea Supremă de Justiție pe 08 mai 2019, adică peste termenul prevăzut de lege (*vol. II, f.d. 127, 130, pct. 5. din decizie*).

Alte informații cu privire la data depunerii recursului respectiv în instanța de recurs nu există nici în dosar și nici în recursul nominalizat.

Este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală, nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art. 230 alin. (2) Cod de

procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Rezultă, că este lipsită de orice suport legal și cerința recurenței privind repunerea în termen a recursului declarat. Mai mult, în cadrul examinării apelului declarat de avocatul Vasile Bobeica, inculpata a solicitat, prin cerere semnată personal, *examinarea cauzei în lipsa ei, în legătură cu starea sănătății... pronunțarea unei decizii prin care să fie admis apelul (vol. II, f.d. 71)*, iar la examinarea recursului declarat de avocatul Vasile Bobeica împotriva deciziei instanței de apel, la 13.04.2019, aceasta a depus o cerere privind aplicarea art. 96 Cod penal în privința sa (*vol. II, f.d. 103, 105*), circumstanțe în care nu se justifică mențiunea ei că a făcut cunoștință cu conținutul sentinței și al deciziei la 19.08.2019.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Astfel, odată ce este declarat peste termen, recursul ordinar de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

9. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 2), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpata Efrem Elena XXXX, împotriva sentinței Judecătoria Anenii Noi din 25 iunie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2018, pe motiv că este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 decembrie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Elena Cobzac

Victor Boico